

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14)**

(Ju2019/02411/L4)

Riksdagens ombudsmän har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor.

Utredningen har föreslagit att det ska införas en ny kvalifikationsgrund som innebär att det vid bedömningen om ett brott mot vapenlagen eller ett brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor ska rubriceras som grovt brott, särskilt ska beaktas om vapnet respektive den explosiva varan har innehaft i en kriminell miljö. När jag nedan talar om vapen avser jag också explosiva varor.

Att ett vapen innehas i en ”kriminell miljö där det kan befaras komma till brottslig användning” utgör redan enligt förarbetena till dagens reglering en omständighet som kan föranleda att vapenbrottet bedöms som grovt (se prop. 2013/14:226, s. 47, se också prop. 2016/17:92, s. 19). Enligt promemorian finns det inte anledning att nu uppställa ett särskilt krav på att det kunnat befaras att vapnet kommer till brottslig användning eftersom det får antas vara fallet i de flesta fall som ett vapen förekommer i en ”kriminell miljö”. Jag har inget att invända mot den bedömningen i och för sig.

Jag har inte heller något principiellt emot en strängare syn när ett vapen hanteras i en kriminell kontext. Något som jag däremot är kritisk till är att ”kriminell miljö” inte definieras i promemorian. Däremot ges ett par exempel (s. 67, 163 f. och 186 f.). Där sägs t.ex. att ”kriminell miljö” bör innefatta alla platser där kriminell verksamhet bedrivs eller där kriminellt belastade personer uppehåller sig men också ett i vidare mening kriminellt sammanhang, t.ex. en bostad vars innehavare är involverad i annan brottslighet. Detsamma ska gälla då ett vapen anträffas i ett fordon i vilket kriminellt belastade personer färdas.

Det står klart att ”kriminell miljö” får ett mycket brett tillämpningsområde och det framgår inte vilken koppling som gärningspersonen för vapenbrottet ska ha till det förhållande som gör miljön kriminell. Det sägs heller inget om vilken ”annan

brottslighet” det ska handla om för att t.ex. ett vapenbrott i en bostad ska bedömas som grovt. Räcker det om brottsligheten utgörs av enstaka nätbedrägerier eller annan mindre allvarlig brottslighet?

Det finns enligt min mening anledning att anta att den nu aktuella kvalifikationsgrunden för grovt brott kommer att aktualiseras i relativt hög utsträckning. Det finns också anledning att anta att uttrycket ”kriminell miljö”, om det införs i lag, kan komma att användas på flera andra håll i lagstiftningen. Det finns därför behov av en tydlig definition. Vad som sägs i promemorian är inte tillräckligt i det avseendet.

Jag avslutar med att konstatera att det kommer råda en betydande överlappning mellan de fall som avses i föreslagna första stycket fjärde punkten vapenlagen och vad som idag föreskrivs i första stycket första punkten.

Övriga förslag som lämnas i promemorian föranleder inga synpunkter från min sida.